

I. Resum Executiu

Resum Executiu: les 10 claus de l'informe

Des de l'inici de l'època industrial, les emissions de gasos d'efecte hivernacle han augmentat de manera continuada, la qual cosa ha provocat l'escalfament global actual, que genera riscos per a tot el planeta i la seva població, incloses les Balears. Els impactes del canvi climàtic són una realitat ja a dia d'avui i s'agreu-
jaran notablement, posant en perill tant a les persones com als ecosistemes, si no aconseguim limitar l'escalfament global a 1,5°C durant el s. XXI. Això implica reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle a la meitat d'aquí a 2030.

Les Illes Balears es veuran afectades pel canvi climàtic, amb efectes que van des de l'augment del nivell de la mar, l'increment en la freqüència, durada i intensitat d'onades de calor, o la disponibilitat de recursos hídrics. Tot això tindrà un impacte sobre els sistemes humans (salut, economia, drets humans...) i els sistemes naturals.

El canvi climàtic és un fenomen global que requereix de l'actuació de tots els territoris per fer-hi front. Les Illes Balears han de complir amb la seva part de responsabilitat i reduir les seves emissions i per això es va aprovar l'any 2019 la Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica. Aquesta llei fixava uns objectius coherents amb allò que establia la ciència i els objectius europeus en aquell moment: un 40% de reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle l'any 2030 respecte de les de 1990, una participació de les renovables del 35% l'any 2030 i un estalvi d'energia del 26% per aquell mateix any.

Tenint en compte aquest marc, el Comitè d'Experts per a la Transició Energètica i el Canvi Climàtic de les Illes Balears ha elaborat el seu primer informe anual, del qual es poden destacar les deu conclusions següents:

1. Si seguim de manera lineal el ritme de reducció d'emissions que es pot observar des de 2009, no s'assoliran els objectius ni pel 2030, ni pel 2050. **Cal accelerar doncs la transició energètica i la reducció d'emissions**, així com **treballar en estratègies d'adaptació**. **El temps d'actuar és ara.**¹

2. Els **principals sectors emissors** de gasos d'efecte hivernacle a Balears són la **generació d'energia i el transport**. Plegats, generen més del 80% de les nostres emissions. És per això **imprescindible centrar els esforços en aquests sectors**.
3. L'energia renovable generada a les Illes Balears supera només lleugerament l'1,5%. **La transició energètica en la generació d'energia implica un desplegament important d'energies renovables**, que en tot cas ocuparien poc més d'1% del territori, ara bé, **és essencial que aquest desplegament es faci de manera ordenada i racional**, amb màxima cura dels usos del territori, els ecosistemes, i el patrimoni cultural, prioritzant les cobertes existents i afavorint la implicació ciutadana i l'autoconsum. **Per assolir l'objectiu fixat per a 2030, caldria instal·lar cada any al voltant de 600 MW².**
4. El sector que més energia consumeix i més emissions genera és el transport (terrestre, aeri i marítim). És, per tant, **imprescindible afrontar una transformació de la mobilitat terrestre** que ha d'anar més enllà dels canvis tecnològics o de combustible i que requereix un **pla ambiciós en favor del transport públic i del transport a peu**, en bicicleta o en vehicles de mobilitat personal (VMPs). Igualment important és abordar **el transport marítim i aeri**, molt lligats al model econòmic illenc, àmpliament focalitzat en el turisme. En aquest sentit, **no només cal plantejar amb urgència una substitució tecnològica per tal que els mitjans de transport cap a les illes generin zero o gairebé zero emissions** sinó que **també cal reduir el flux de visitants, que, a més, generen un gran volum d'emissions durant les seves estades** (desplaçaments interns, consum recursos que han de ser importats, generació de residus, consum energètic, etc).
5. La importació d'aliments produïts de manera industrial i agro-tòxica genera emissions, residus, contaminació i malbaratament en totes les baules de la cadena. Les Illes Balears comp-

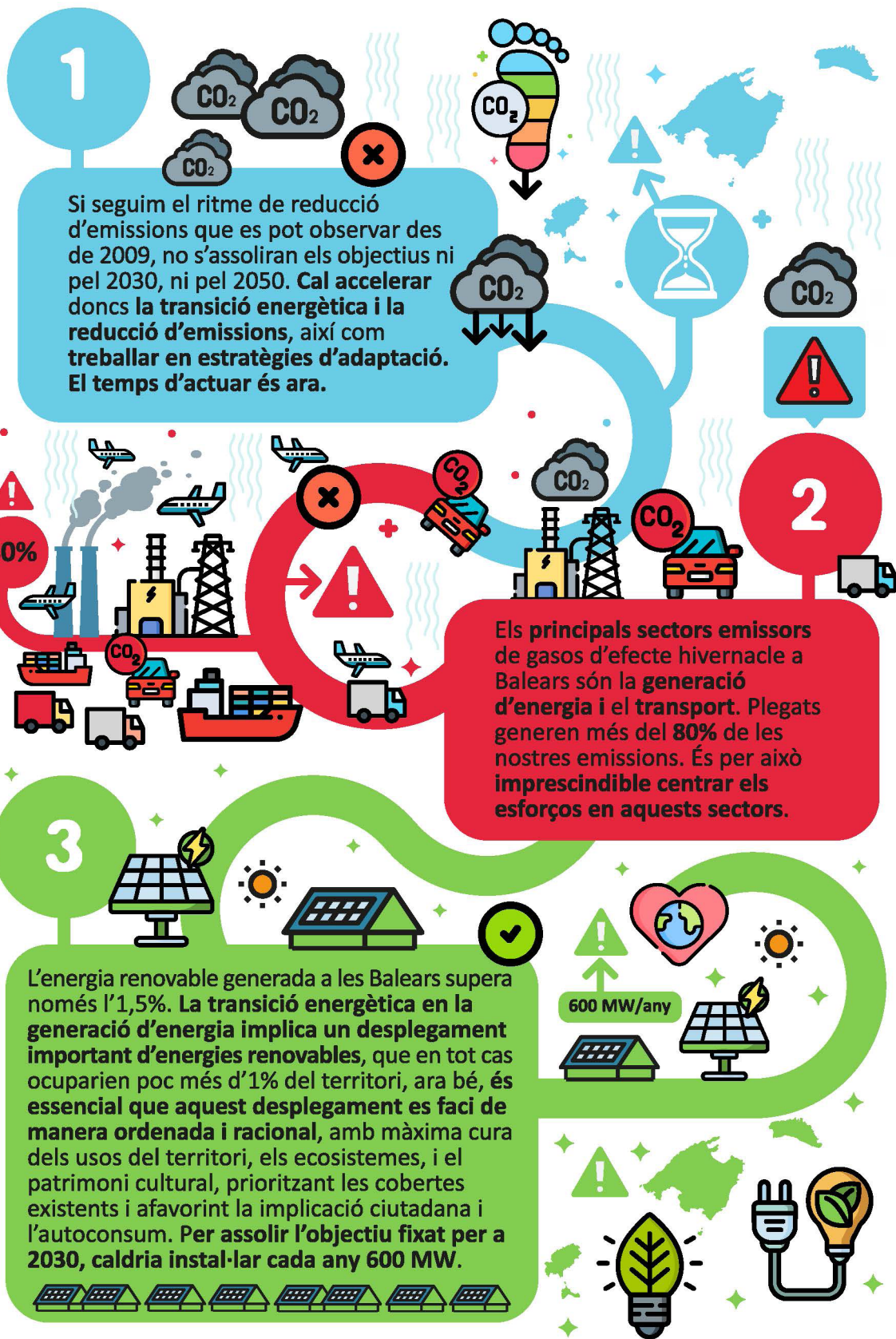
¹ IPCC, *The evidence is clear: the time for action is now. We can halve emissions by 2030*, Nota de Premsa, 4 d'Abril de 2022.

² Dades d'elaboració pròpia sobre la base de la informació publicada per la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic. Per a més detalls, consulteu l'Annex 1 – El sistema energètic de les Illes Balears

ten amb molts factors que permetrien **desenvolupar una agro-ramaderia sostenible socialment i econòmicament, i ambientalment regenerativa**, millorant la seguretat i la sobirania alimentàries, la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic i l'economia circular local.

6. Abordar de manera racional l'emergència climàtica a Balears implica necessàriament abordar el **canvi de model**, que requereix el **desenvolupament d'altres sectors no lligats a l'activitat turística**: agricultura i ramaderia sostenibles i regeneratives, manufactura lligada a la recuperació de materials i al residu zero, tercer sector i inserció de persones vulnerables, cura de les persones, recerca i innovació, etc.
7. La poca disponibilitat de temps i de recursos fa necessari identificar **les millors mesures a prendre**, que **han de ser aquelles que responguin millor a les necessitats de les Illes i de la seva ciutadania, a la seva realitat física i natural**, i que siguin eficients tant en l'ús de recursos com en la reducció d'emissions. En aquest sentit, l'electrificació del transport i de molts usos energètics a les llars, alimentada a partir d'energies renovables, és una resposta molt més encertada que el desplegament de l'hidrogen, que és molt poc eficient i s'hauria de centrar només en aquells usos limitats en els quals pot tenir sentit a Balears com ara, el transport marítim o la fabricació de totxos.
8. La profunditat de la transició a acomplir fa **important crear marcs de governança que associïn a la ciutadania en la definició d'aquests canvis** i les mesures a prendre. Les assemblees ciutadanes pel clima poden ser instruments útils en aquest sentit.
9. **Una transició energètica efectiva implica necessàriament una reducció de les desigualtats** i una atenció especial a les persones en situació més fràgil de la nostra societat. Davant la necessitat de recursos per afrontar la transició, és important que aquelles persones (físiques i jurídiques) que més tenen, aportin de manera conseqüent per a fer possible i accelerar aquesta transició i generar oportunitats per aquelles persones en situació de vulnerabilitat.
10. **La transició energètica** necessària per fer front al canvi climàtic **representa una oportunitat per a construir unes Illes Balears més resilients, amb major benestar**, amb una ciutadania més protegida davant els riscos climàtics, econòmics i sanitaris, una ciutadania més sana, un medi natural més protegit, una economia diversificada i fundada en una major formació i capacitació de les persones, així com una menor dependència de l'exterior (tant en combustibles com en productes de primera necessitat).

4

El sector que més energia consumeix i més emissions genera és el transport (terrestre, aeri i marítim). És, per tant, **imprescindible afrontar una transformació de la mobilitat terrestre** que ha d'anar més enllà dels canvis tecnològics o de combustible i que requereix un **pla ambiciós en favor del transport públic i del transport a peu**, en bicicleta o en vehicles de mobilitat personal (VMPs). Igualment important és abordar el **transport marítim i aeri**, molt lligats al model econòmic illenc, àmpliament focalitzat en el turisme.

No només cal plantejar amb urgència una substitució tecnològica per tal que els mitjans de transport cap a les illes generin zero o gairebé zero emissions sinó que també cal reduir el flux de visitants que, a més, generen un gran volum d'emissions durant les seves estades (desplaçaments interns, consum recursos que han de ser importats, generació de residus, consum energètic, etc.)

5

La importació d'aliments produïts de manera industrial i agro-tòxica genera emissions, residus, contaminació i malbaratament en totes les baules de la cadena. Les Illes Balears compten amb molts factors que permetrien **desenvolupar una agro-ramaderia sostenible socialment i econòmicament, i ambientalment regenerativa**, millorant la seguretat i la sobirania alimentàries, la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic i l'economia circular local.

KMO

